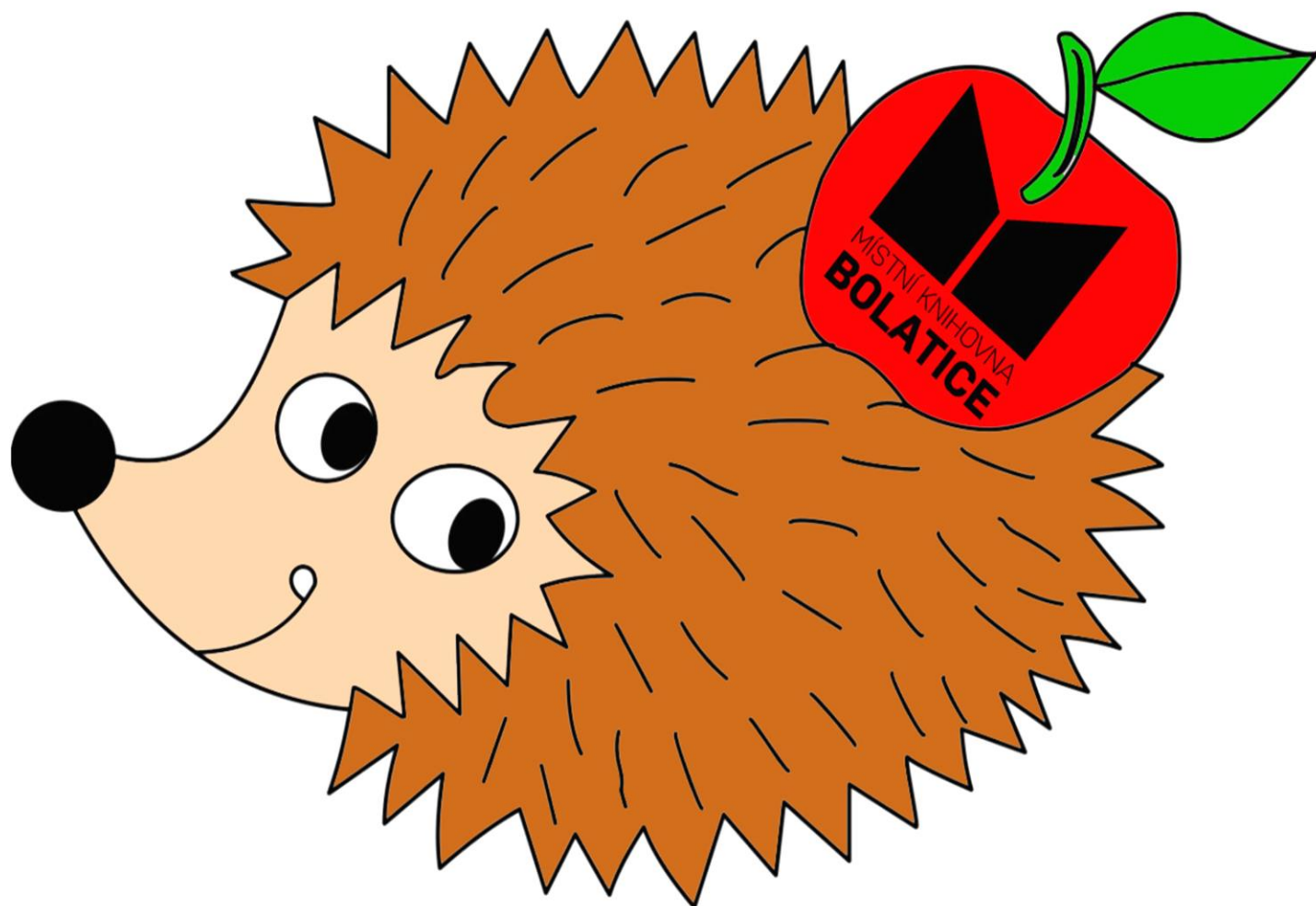

BAVNÍČEK

JEŽEČKA KNIŽNÍČKA

Opět zdravím všechny malé i velké zvědavce a knihomoly! ☺

To je zima, to je mráz, kam se ježečku kam schováš? Já si tedy zalezu hezky pod deku s teplým čajem, knížkou a novým Bavníčkem, který právě držíte v ruce! ☺

Druhá adventní neděle je za námi a já už mám doma krásně - pověšená světýlka, vyrobil jsem si vlastní adventní věnec a už se Vánoce nemůžu dočkat! A co ty? Taky se tak těšíš na Vánoce?

Čekání si můžeš také zpříjemnit čtením tohoto zimního čísla, který je plný zajímavých článků o Arktidě a Antarktidě a tematických vánočních omalovánek.

Samozřejmě nebude chybět osmisměrka, křížovka, velký kvíz a obrázkové sudoku. Čekají tě spojovačky a bludiště. Připravil jsem si i záludné úkoly na potrápení mozkových závitů ☺.

Zazpíváme si spolu písničku. A nakonec si můžeš vyrobit krásné vánoční ozdoby a dobroty, které tě budou bavit a vytvoříš s nimi tu pravou atmosféru Vánoc!

Tak jdeme na to!

Doufám, že se při čtení časopisu pobavíš a dozvíš se něco nového nebo zajímavého.

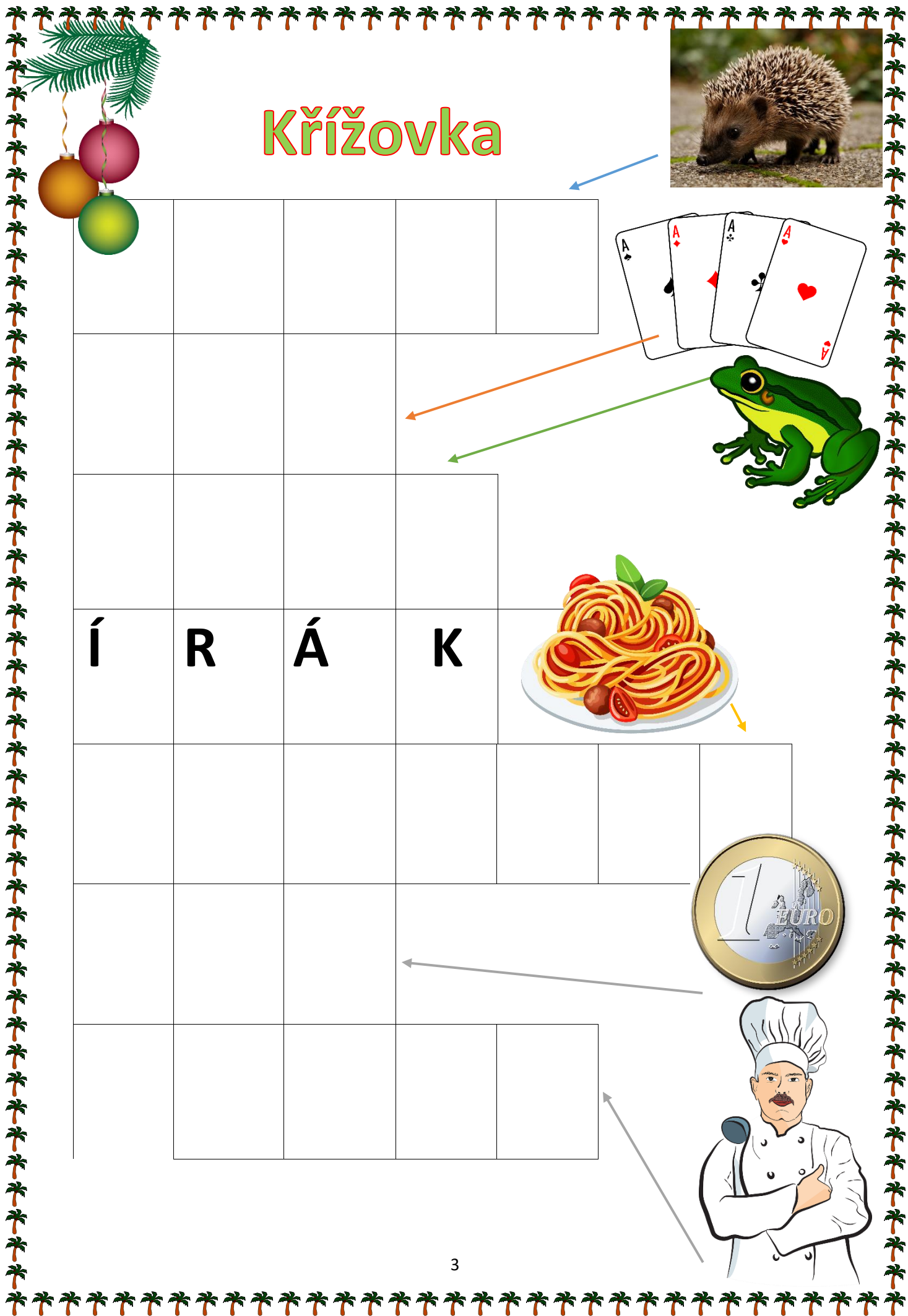
Radostné čtení

přeje

Váš

ježeček Knižníček

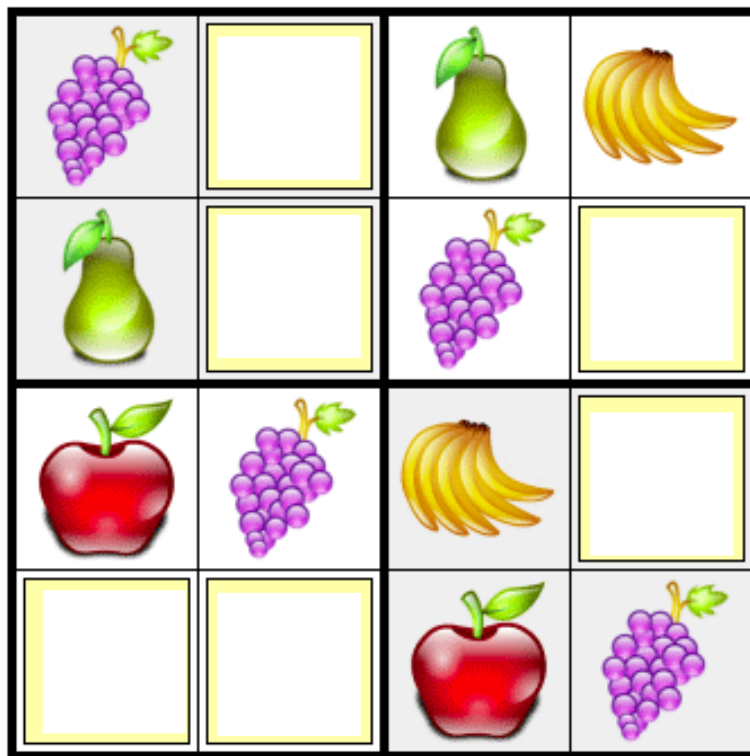

Křížovka

Í R Á K

Vyzkoušej si obrázkové sudoku trošku jinak! 😊

Arktida

Uprostřed arktického území je rozsáhlá oblast trvale zmrzlého ledu, jež plave v Severním ledovém oceánu. Arktida rovněž zahrnuje Grónsko, které je největším ostrovem na světě, souostroví Špicberky a severní okraje Severní Ameriky, Asie a Evropy.

Země bez ledu se v Arktidě nazývá tundra. Je to plochá nížina porostlá mechy, lišejníky, travinami a nízkými keři. V Arktidě stromy růst nemohou, protože by nedokázaly odolávat neustálým zuřivým ledovým větrům.

V Arktidě zničila bezohledná lidská aktivita křehký ekosystém, ale dnes se snaží zainteresované vlády najít způsob, jak krajinu zvelebit s ohledem na péči o specifické přírodní prostředí.

Král Arktidy

Lední medvěd je největší a nejsilnější lovec Arktidy: průměrný samec váží až 800 kg. Na arktickém ledu se jich pohybuje asi 20 000. Někteří z nich se zatoulají až k severnímu pólu. S výjimkou období říje žije medvěd osaměle. Není stěhovavý a v dlouhém zimním období, kdy se kompaktní ledová plocha prodlouží

hluboko do oceánu, loví tuleně pod ledem.

Hustá kožešina ho chrání před zimou i v těch nejnáročnějších podmínkách. Spodní vrstev husté kožešiny (podsada) je chráněna ještě vnější pokrývkou z dlouhých chlupů (pesíků). Ve vlhku se chlupy slepí a utvoří nepromokavou bariéru. Silná vrstva podkožního tuku je víceúčelová – chrání medvěda před prochladnutím a funguje jako zásobárna potravy, která medvědovi pomáhá přežít nejhorší mrazivé zimní období.

Věděli jste, že...?

- Mláďata ledního medvěda se rodí v prosinci, někdy v lednu v teplých a útulných doupatech, které jim vyhrabaly jejich matky ve sněhu.
- Zatímco medvíďata rychle rostou díky mateřskému mléku s třiceti procenty tuku, nemají jejich matky ve sněhových brlozích co jíst a žijí ze zásob podkožního tuku.
- Samice udržuje doupě v čistotě pomocí čerstvě seškrábaného sněhu.
- Vzdor mohutnému tělu umí mrštně vyšplhat na strom.
- Jsou velmi zdatnými plavci. Vydrží plavat několik dní.
- Lední medvěd je chytrý a trpělivý lovec. Hlavním chodem jídelníčku jsou tuleni.

Tloušťák mrož

Ohromný, neobratný a nesmírně tlustý mrož je blízkým příbuzným tuleně a rypouše sloního a dokonale se přizpůsobil životnímu stylu v Arktidě. Tlustá vrstva tuku ho chrání před zimou. Má čtyři nohy přeměněné v ploutve, proto je nejen dobrý plavec, ale po ploutvích chodí i na souši. Samec váží přes tunu, samice asi 950 kg. Mroži jsou velmi družná zvířata. V létě polehávají na

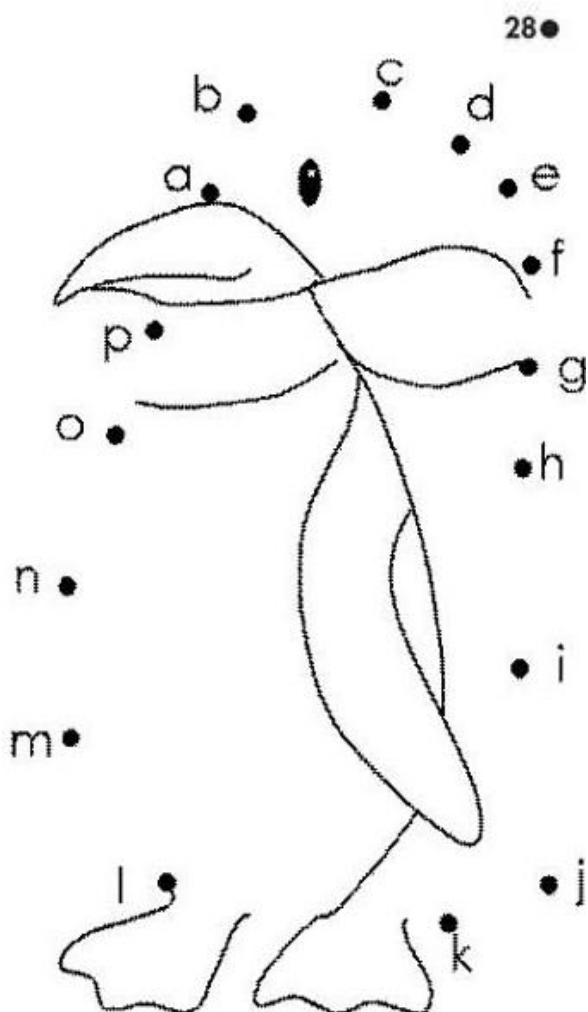
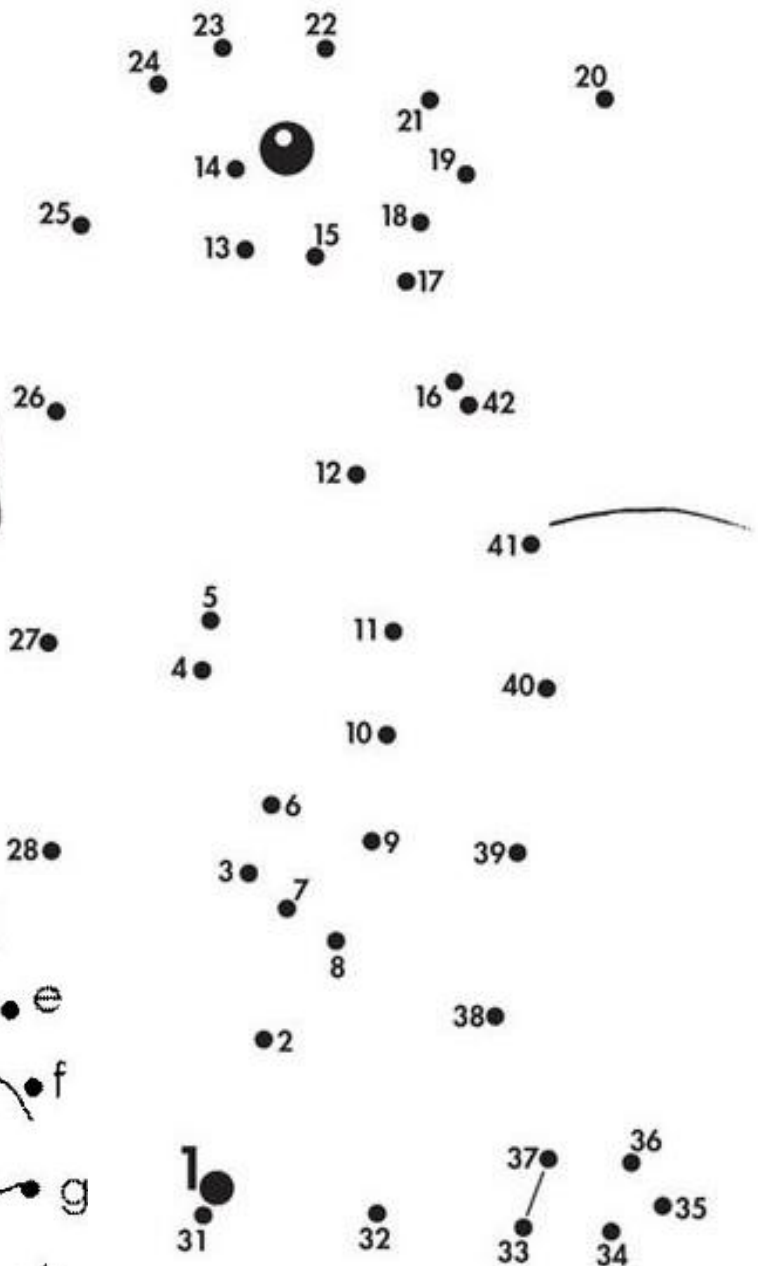
pobřeží ve velkých skupinách. Tisknou se jeden k druhému a tím si snáze udržují tělesnou teplotu a navíc dravcům komplikují možnost, aby si některého mrože ze stáda odtáhli.

Morští obři

Polární moře je domovem celé řady velryb. Narval, běluha a velryba grónská zůstávají celou dobu v Arktidě. Velryby nespotřebují v zimě mnoho potravy a spoléhají na tělesný tuk, který je dostatečně posiluje.

Spojovačka

Antarktida

Antarktida je třikrát vyšší než kterákoli jiná pevnina na zeměkouli. Její vysoká poloha je příčinou mimořádných mrazů, jež v Antarktidě panují: v zimě zde teplota dosahuje i $-60\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Drsné podnebí a skutečnost, že ji vzdálenost od ostatních kontinentů zcela izoluje, silně omezila rozmanitost druhů zdejších zvířat – největšími živočichy, kteří zde po celý rok žijí, jsou členovci a roztoči. V létě však kontinent navštěvuje mnoho jiných druhů zvířat včetně tučňáků, velryb a tuleňů. Využívají náhlé bohaté nabídky potravy a u mořských břehů nacházejí bezpečná místa pro odchov mláďat. Rostlinstvo je v Antarktidě vzácné – převažuje vegetace mechů, lišejníků a jätrovek.

Ledovce

Ledovec vzniká tak, že se sníh napadaný do oblasti pólu změní v led. Ten jako jeden celek odpluje k pobřežním šelfům, kde jej roztříští příliv a odliv, vlny a mořské proudy. Některé ledovce dosahují délky až 240 km a šířky až 110 km, jsou tak velké, že krouží kolem pólu jako satelity několik let, než se rozpustí.

Váha ledu

Přibližně 98 procent Antarktidy je pokryto obrovským ledovým příkrovem, který je v některých místech tlustý až 4 km! Pod ledem je pohřbena většina horstev a leží pod ním veškeré nížiny. K nebi se vypíná pouze několik špičatých vrcholů, zvaných nunataky. Nesmírná váha ledu tlačí kamenitý povrch Antarktidy pod mořskou hladinu. V nejnižších vrstvách může být led starý až 200 000 let.

Tučňáci

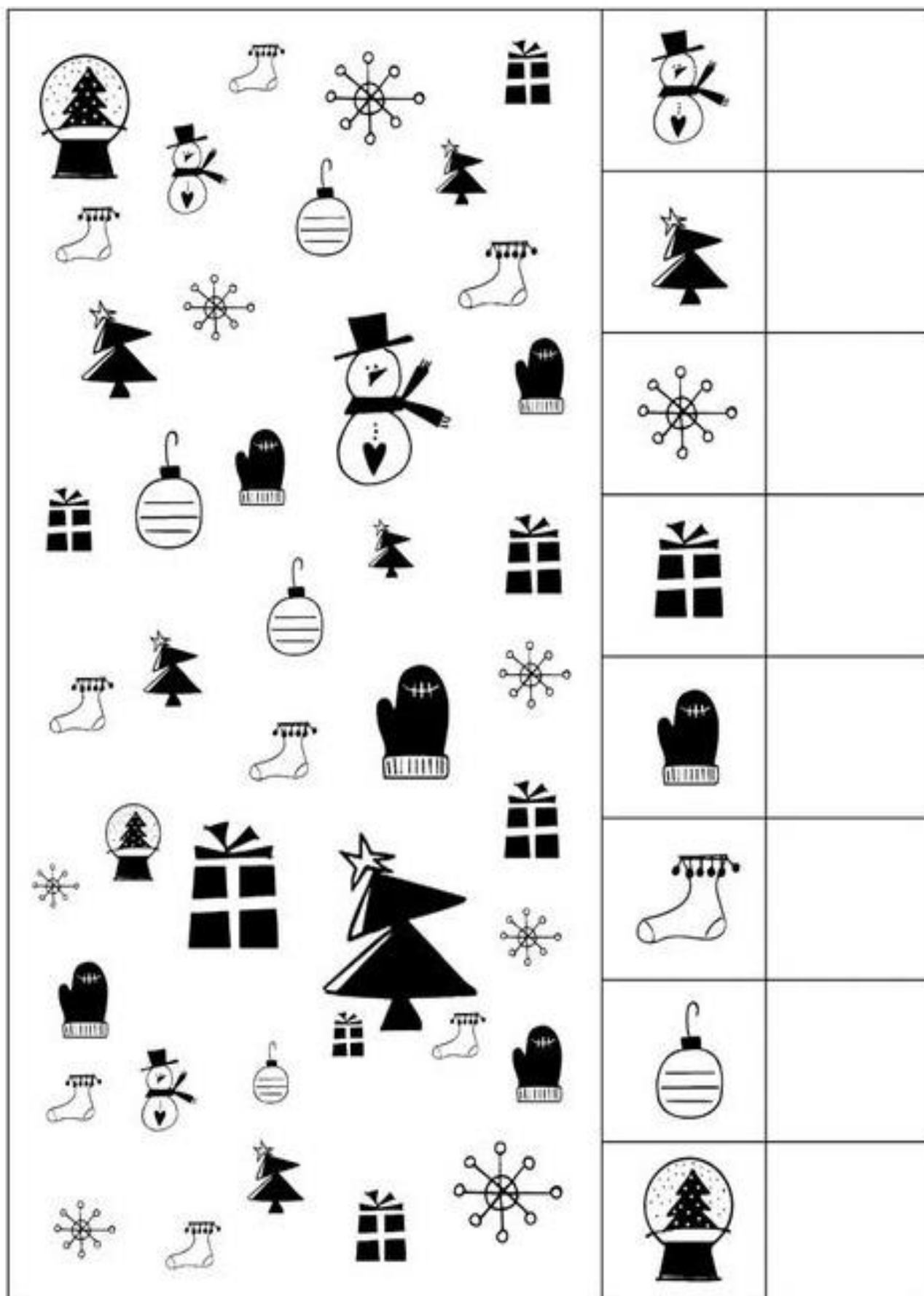
Tučňáci žijí pouze na jižní polokouli. V Arktidě je zastupují alky, které vypadají jako tučňáci a mají podobný životní styl. Alka umí létat, zatímco tučňák je nelétavý.

Vybarvi! 😊

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

Spočítej a zapiš.

5 fascinujících věcí o Antarktidě

1. I když Antarktida nikomu nepatří a její oblast se řídí pomocí Antarktického smluvního systému, i zde platí určitá více či méně smysluplná pravidla. Jedním z nich je, že pokud se rozhodnete na Antarktidě zůstat i během zimních měsíců, musíte být zbaveni jak všech zubů moudrosti, tak i slepého střeva, i když s nimi nemáte žádné problémy a ani jste nikdy neměli. Jistota je zkrátka jistota. Kdyby vás totiž zasáhla nekontrolovatelná bolest, řešení situace by bylo nemožné. Stanice jsou během zimních měsíců zcela izolované a dopravit se sem by byl nesplnitelný úkol. Jakákoli evakuace je tedy nepředstavitelná.
2. Pokud se kohokoli zeptáte na největší poušť světa, zřejmě většinu lidí napadne Sahara, Gobi a jiné sluncem rozpálené území bez vody a vegetace. Největší pouští na světě je však paradoxně Antarktida se svou rozlohou 14 000 000 kilometrů čtverečních, oproti čemuž je Sahara se svými 9 000 000 jen jejím menším bratrem. Písek tu ale logicky nenajdete. Sníh, led a opět sníh je to jediné, co povrch nejrozsáhlejší pouště pro své badatele nabízí. Pokud by se vám to zdálo málo, můžete zde také zažít nejsilnější vítr, před kterým byste se jen těžko skryli.
3. Protože je Antarktida jako taková lednička lidstva, nikoho ani nenapadne ptát se právě na nejvyšší teplotu. Je v záporných hodnotách nebo plusová? Co myslíte? Příjemných 17,5 stupňů Celsia bylo naměřeno na antarktickém poloostrově Hope Bay vzdáleném jen přes 1 000 kilometrů od Chile a Argentiny. Jako nejteplejší den se tak zapsal 24. březen 2015. Ve vnitrozemí bychom plusové hodnoty hledali jen marně, protože léto tam připomíná spíše střeoevropský leden. Na stanici McMurdo se běžně letní teploty pohybují od -15 do 0 stupňů Celsia.
4. Pokud se už těšíte, jak se jednou budete na Antarktidě vozit na spřežení taženém psy husky, budete zklamáni, tito psi sem mají vstup zakázán. I když byli v minulosti běžnou součástí dobývání nového kontinentu pro mnohé badatele, vědci se shodli na tom, že jsou přenašeči různých virů a bakterií, které by mohli šířit i do prostředí. Ve snaze udržet Antarktidu co nejsterilnější tak už v 90. letech rozhodli o jejich zákazu. Nicméně nezoufejte, pravé psí spřežení si můžete stále užít i ve Skandinávii či v Arktidě.
5. Antarktida se pyšní i řadou dalších rekordů – je nejchladnějším, největrnějším a nejsušším kontinentem světa a zároveň tam byla naměřena nejnižší teplota v historii: -82,9 °C.

Vybarvi obrázek.

Hádanky

1.

Mluvím bez úst a slyším bez uší. Nemám tělo, ale ožívám hlasem. Kdo jsem?

2.

Měříte můj život v hodinách a sloužím vám tím, že zanikám. Jsem rychlá, když jsem hubená, a pomalá, když jsem tlustá. Vítr je můj nepřítel.

3.

Mám města, ale ne domy. Mám hory, ale ne stromy. Mám řeky, ale ne ryby. Kdo jsem?

4.

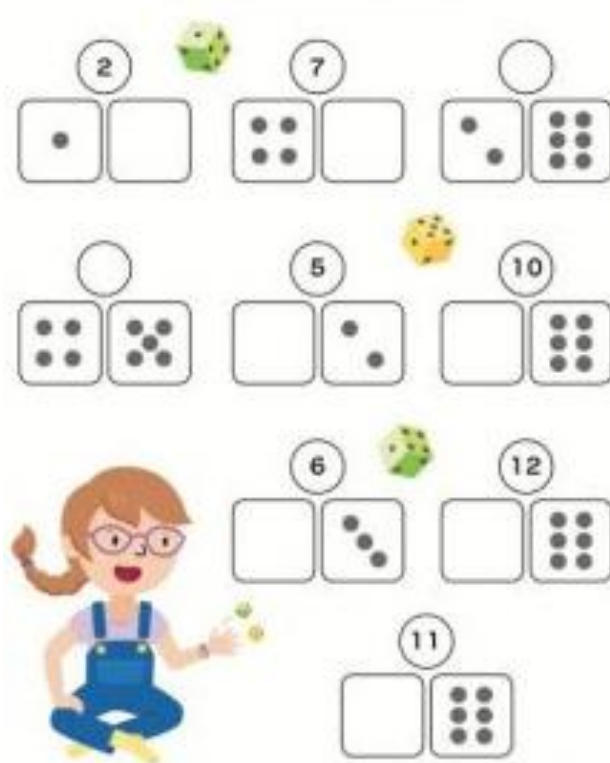
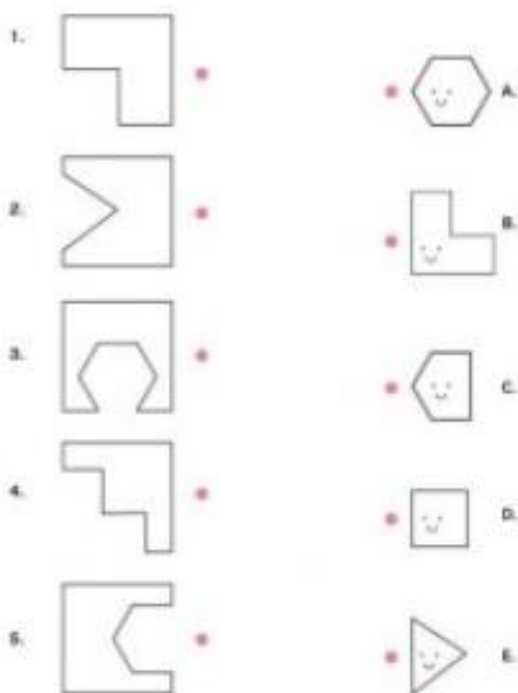
Třicet běloušů na rudé líše, napřed žvýkají, potom dupají a pak stojí tiše.

5.

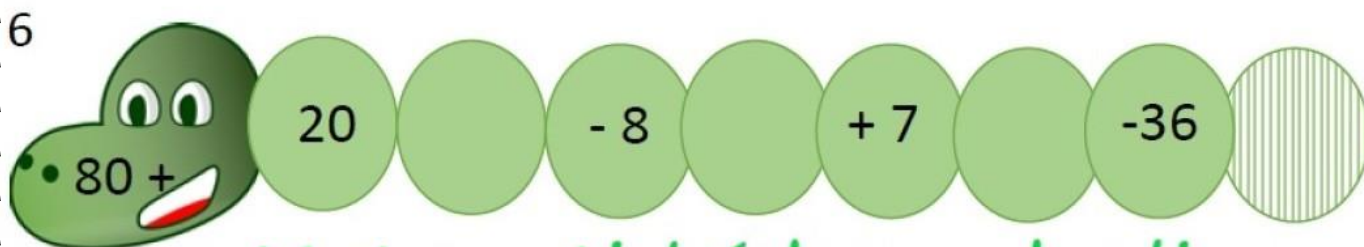
Můžeš mne uchopit svou levou rukou. Pravou to ale nikdy nedokážeš. Kdo jsem?

Spoj čarou, co do sebe zapadá.

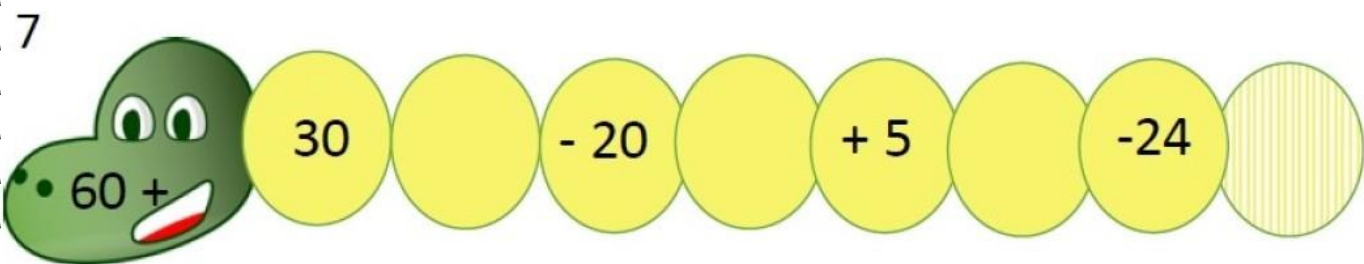
Doplň!

Matematický had 😊

Matematická hra - hadi

Vybarvi obrázek ☺

Pomůžеш najít cestu ke sněhulákovi? 😊

Najdi 5 rozdílů.

Na lámání hlaviček 😊

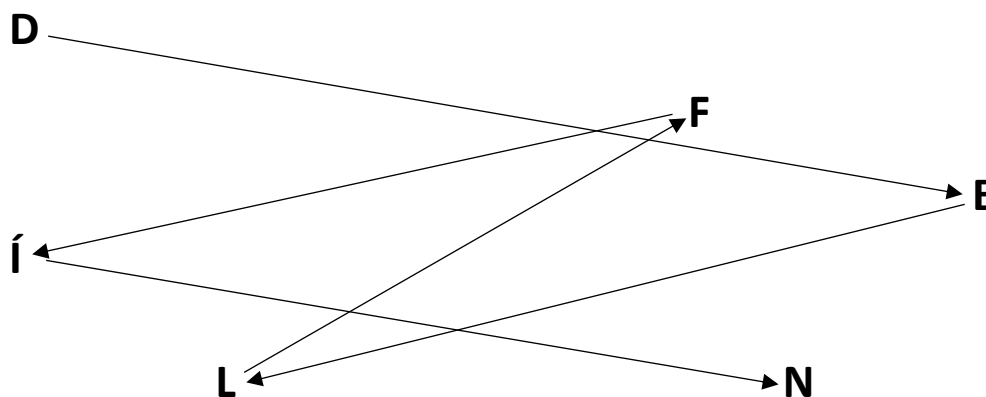
1. Pouze první písmena každého slova ve větě vytvářejí jména. Napiš je za každou větou.

Pavel esemeskoval tátovi ráno.

Lucka aportovala utíkajícího, rychlého Alexe.

Dej aktovku Nikole.

2. Spojuj písmena podle šipek. Jaké zvíře nalezneš? Napiš jeho jméno.

3. V této tabulce se ukrývá jméno. Poznáš jaké?

A	N	R	Í	K	L	A	O
---	---	---	---	---	---	---	---

Pořadí: 51386427

4. Jaké povolání nalezneš v této tabulce?

K	L	C	Á	É	I	E	N	R
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Pořadí: 251498637

Osmisměrka

B	T	A	T	O	D	K	E	N	A
A	N	A	V	A	S	M	Ů	L	A
R	U	O	A	Ž	Á	M	A	L	B
V	Ý	K	R	E	S	B	O	Č	A
Í	S	T	O	M	A	P	A	L	T
Ř	Ň	Á	H	S	A	K	Í	K	Y
K	A	L	T	T	T	T	U	L	Š
A	A	R	K	Á	N	A	I	O	E
D	L	A	H	A	E	C	I	V	L

Abatyše, alabastr, anekdota, arkána, barvířka, blamáž,
dlaha, kost, lopatka, louka, lvice, normativ, píle, savana,
smůla, stoma, tlak, tlapa, tvaroh, výkres.

Kvíz

1. Kdo je největší a nejsilnější lovec Arktidy?

- a) Lední medvěd
- b) Pštros
- c) Moucha

2. Umí lední medvěd lézt na stromy?

- a) Ne
- b) Ano
- c) Jenom v létě

3. Co mrože chrání před zimou?

- a) Tlustá vrstva tuku
- b) Domeček
- c) Svetr

4. Kolik procent Antarktidy je pokryto obrovským ledovým příkrovem?

- a) 50
- b) 0
- c) 98

5. Jaká byla naměřena nejnižší teplota v historii?

- a) -289°C
- b) -1°C
- c) $-82,9^{\circ}\text{C}$

PÍSNÍČKA

VÁNOČNÍ ZVONKY

Zpívá Pepa Melen
1984

Vá-noč-ní zvon-ky už zvo-ní, při-chá-zí ten krás-ný čas.

Vá-noč-ka v po-ko-ji vo-ní, tě-ší se moc kaž-dý z nás.

Ta-tí-nek do dve-ří vchá-zí, všich-ni mu bě-ží-me vstříc.

Ma-min-ka ry-bu nám sma-ží - co, dě-ti, mů-žem chtít víc.....?

Cink, cink, cin-ka-jí zvon-ky, přiš-ly zas vá-no-ce k nám,
cink, cink, cin-ka-jí zvon-ky, nej-hez-čí svá-tek, co znám.

Zas je Štěd-rý den...

Návod na výrobu trošku jiných vánočních stromečků

Co potřebuješ:

- Větvičky, suché nebo s jehličím, špejle
- Lepidlo, tavná pistole
- Malé šišky, stužky, mašličky, ozdoby
- Můžou být i světýlka
- Provázek, pokud chcete mít stromeček pověšený

Můžeš si vyzkoušet udělat vánoční stromeček ze špejlí, suchých větviček nebo větviček s jehličím.

Udělej si trojúhelníkovou základnu se středem a potom můžete zdobit, jak chcete.

Inspiraci si můžeš vzít z obrázků.

Recept na nepečené perníkové kuličky

SUROVINY

1 perníkový plát
100 g
mleté vlašské ořechy
1/2 plechovky
salko
60 g
máslo
1 lžíce
med
1 lžička
kakao
na obalení
vlašské ořechy

POSTUP PŘÍPRAVY

1. Pomocí mixéru rozmixujeme perníkové pláty na jemný prášek.
2. Přidáme mleté vlašské ořechy, rozpuštěné máslo, tekutý med, kakao, kondenzované mléko (salko, ale ne to karamelové).
3. Vše spolu pořádně promícháme a můžeme tvarovat kuličky, které na závěr obalíme v mletých oříscích nebo kokosu a ukládáme je do papírových košíčků.

Použité zdroje

Textová část:

TAYLOR, Barbara. Arktida a Antarktida. Praha: Fortuna Print, 2003. Vidět - poznat - vědět (Fortuna Print). ISBN 80-7321-085-1.

Refresher [online]. [cit. 2021-01-12]. Dostupné z: <https://refresher.cz/41047-10-fascinujících-vecí-kté-re-ji-možno-nevedel-o-Antarktidě>

Praktická část:

Pinterest - celosvětový katalog nápadů [online]. [cit. 2021-29.-11]. Dostupné z:

<https://cz.pinterest.com/>

STAŘECKÁ, Erika. *Hádky pro předškoláky: rozvoj dítěte 5-6 let*. Praha: Svojtka & Co., 2006. Centrum dětského vzdělávání (Svojtka & Co.). ISBN 8073523353.

VEJSADOVÁ, Jana. *Mozkohrátky: trénink paměti nejen pro děti*. Brno: BizBooks, 2019. ISBN 9788026508540.

Obrázková část

Pinterest - celosvětový katalog nápadů [online]. [cit. 2021-21-11]. Dostupné z:

<https://cz.pinterest.com/>

Pixabay [online]. [cit. 2021-21-11]. Dostupné z: <https://pixabay.com/>

Písnička:

Pinterest - celosvětový katalog nápadů [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z:

<https://cz.pinterest.com/pin/463800461609410567/>

Recept:

Nejrecept [online]. [cit. 2021-01-12]. Dostupné z: <https://www.nejrecept.cz/recept/pernikove-kulicky-bez-peceni-hotove-za-5-minut-r7808>

Správné odpovědi

Str. 3: Křížovka: Ježíšek

Str. 13: hádky: 1. ozvěna, 2. svíčka, 3. mapa, 4. zuby, 5. pravá ruka

Str 14: 1. 1) d, 2) e, 3) a, 4) b, 5) c

Str. 19: 1. Petr, Laura, Dan

2. Delfín

3. Karolína

4. Lékárnice

Str. 20: osmisměrka: tučňák

Str. 21 kvíz: 1) a, 2) b, 3) a, 4) c, 5) c

Přípravy:

Obsahová úprava: Klára Vydarená, DiS.

Formátová úprava a osmisměrka: Mgr. Jana Štěpáníková